

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdaiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási czikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási czikkek soronként 10 kr-ért közöltetnek.

# SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

## Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr  
Fél évre . . . 3 frt — kr  
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr  
Külföldre 1 évre 8 frt — kr  
Egyes szám ára 6 kr.

## Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számíthatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár befizetendő.

## Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . . . 6 frt — kr.  
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.  
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.  
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

## Mostoha idők.

Tagadhatatlan, hogy a jelenkor viszonyai komoly jelleget öltenek és ennek megismerése évenként mindinkább ama körökre is hat, kik mostanig közönyösek maradtak az általános gondok iránt. Boldogok azok, kiknek a mindennapi kenyérhez a pecsenye soha sem hiányzik; csak hogy a nyomor, melyet közvetlen közelükben látnak, néha mégis zavarja élvezetüket.

Valaminthogy háborus időben a hazában mindenki egyetért és együtt tart, hogy a külvilágról fenyegető veszély elhárítható, úgy kellene annak lenni a jelenben is, midőn az emberiség legnagyobb száma veszedelmesebb háborút visel, mert láthatatlan ellenséggel kell küzdenie, hogy minden egyes ember csatlakozzék a nagy műben való részvételhez, melynek neve: a kötelesség teljesítése nem csupán önmaga, hanem mások iránt is. Ez a földadat első sorban a családra esik, melynek fontos állását nem csupán a közvetlen család, hanem tágabb értelemben az állam is oltalmazni tartozik. A rendes háztartás áldásdus befolyása messze elhat a négy falon túl, és ez képezi a közrend alapját, mely nélkül nem képzelhető semmiféle intézmény, annál kevésbé pedig államháztartás.

A létért való küzdelem inkább alkalmas arra, hogy előmozdítsa az önzést, mintsem éltetőleg hatna az emberiség tehetségeire, és mulhatatlanul kártékony gyümölcsöket teremne, ha a családi élet gondos ápolása úgy szólna belülről nem akadályozná.

Anyagiasság korunkban eszményiségről beszélni kissé merész dolognak látszik ugyan, de azért e sokat jelentő szót még sem szabad mellőzni, mert: a magasztos fogalom nélkül, melyet magában rejt, korunk csakhamar az anarchia martalékaivá esnék, melyben a durva erő és álnok ravaszság küzd a győzelemért. Bármily módon nyilvánuljon is az önzetlenség, az mégis ellentétbe esik az önzéssel. A saját javára célzó folytonos és korlátlan törekvés a legjobb szívűt is kíméletlenül önzővé teszi.

Mostoha idők járnak felettünk, az igaz, de azért nem volna szabad kétségbeesnünk, nem szabad a halált választanunk, mint manapság

teszik, nem törődve családjuk nyugalmas jövőjével, kivéve a kenyeret a neveletlen gyermekek szájából s a társadalom szívében ejtve sebet. Tűrjünk és küzdjünk; mint Madách mondta: „Ember, küzdj és bizva bízzál!”

Elszomorodik szívünk, hogyha látjuk népünket — különösen székely fiainkat, kik a magyarság őrei itt Erdélyben — tömegesen kivándorolni, keresni új hazát. Új földet találhat magának, de más hazát sehol.

Munkát meggy keresni, összeszedi kis vagyonykáját és bucsut mond a kapufélfának, kezébe veszi a vándorbotot és megy — Romániába. Ha rosszul megy sorsa, akkor viszájra üres kézzel és zsebbel, de legtöbb esetben ott vesz el. Ne vándoroljatok ki! A Székelyföldön szükség van összetartásra; most, midőn az elődsi oláh befészkelte magát, szükség van a maroknyi székelység megvédésére, mely dicsérettel küzd a dákoromanizmus átkos fondorlatai ellen. És ti itt hagyjátok véreiteket a küzdelemben egymagukban? Megengeditek, hogy az oláh seregessen nemzetiségünket, nyelvünket és aztán titeket elemésszen? Ne tegyétek!

Viseljük együtt közös szenvedésünket, ne hallgassatok hitegetésekre; az igazságokat, melyekkel illetnek, vágjátok vissza; lelketlen kufárok csabos szavaival ne engedjétek magatokat rászedni. Mert az a kufár, ha mindjárt magyarul beszél is, nem más elfajult korcs magyarnál, nyomorult emberkereskedő, ki aztán ha tulad portékáján, nem bánja, ha éhen hal is, vagy öngyilkossá lesz.

Igen elszomorító látvány, ha Amerikába is elcsábítatja magát a magyar. Az ügynök Eldorádót ígér, pedig tulajdonképpen végnélküli nyomorba dönti. Az utóbbi években nagy mérveket öltött a Romániába való kivándorlás. Ne menjetek oda! Románia az igaztók, emberrnyúzók hazája, de becstelen magyar honpolgárnak és az ősi hun ivadéknak, a derék székelynek nem való az a légkör. A boldogságot csakis az édes haza földjén lelhetjük meg; e földet, melyen születtünk s melyen apánk vére folyt, művelni kell, s azt elhagyni vétek és bűn. Mert e földnek, melyen mindnyájunk bölcsője ringott, csak egy porszeme is kedvesebb és drágább, mint a bojárrok mérőföldekre terjedő földjei.

Székely hazámfiai, ne vándoroljatok ki!

K. Marlonffy Imre.

## Erdélyrészi Kárpátgyűlés.

Az E. M. K. E. e hó 12-én tette le alapkövét egyik legszebb alkotásának: az Erdélyrészi Kárpátgyűlésnek, a melynek feladata a nemzetiség közt a testvériség fejlesztése. Az új egyesület tagjainak száma ma már meghaladja az ötszázat.

Délután 10 órakor a városban a kultúregylet tartotta választmányi ülését Bethlen Gábor gróf elnöklése alatt. A főtitkári havi jelentés több öröndetes eseményről emlékezett meg, melyek közül megemlítjük Derzsi János marosvásárhelyi tanár 10,000 forintos, Züllie István 1000 ftos alapítványát. Az algyógyi E. M. K. E. székely földművelőiskola ügyében Bethlen András gróf földművelésügyi miniszter Csávássy Gyula dr. jogügyi tanácsost némely függő kérdések elinté-

zése végett leküldvén, miután a miniszter megbízottja már az igazgatóság ülésén részt vett, kimondatott június 15-én Algyógyon az iskola céljaira való átadása. Baross Gábor kereskedelmi miniszternek a székelység ügyében indítandó nagyszabású akcióját lelkesedéssel üdvözlölvén az egyesület, megállapítottak azok a pontok, melyeket az egyesület a maga részéről fontosaknak vél a székelység érdekében. Az egyesület hazafias örömmel ajánlja fel szolgáltatait a miniszternek. A főbb pontok a felterjesztésben a székely ipari, háziipari, különösen szövészeti és gyermekjátékipari érdekek, továbbá munkáskérdés, iparraktárszövetkezet, ügynökségek felállítása, ipariskolák stb. lesznek.

Délután 3 órakor ugyancsak a városban a Kárpátgyűlés tartotta előértekezletét és közgyűlést. A gyűlésen a földművelési minisztert Bedő Albert miniszteri tanácsos képviselte. Hosszas éljenzés közt olvastatott fel a nagyszebeni Siebenbürgischer Karpathenverein tiszta magyarsággal magyarul írott átirata, melyben hazafias üdvözléssel kijelenti, hogy az egyetértő akcióra örömmel lesz kész. Bethlen Gábor gróf hazafias beszédben méltatta az alakuló egyesület nagy fontosságát. Az alakuló gyűlésre 400 tag jelentkezett, ezek közt Sándor János torda-aranyosmegegyei alispán ivén, ki egymaga 150 tagot gyűjtött, a legtöbb tag román. A gyűlésen a legtöbb erdélyrészi törvényhatóság képviseltette magát; többen hazafias átiratokban üdvözlözték az egyesületet, így a tisztán nemzeti Nagy-Küküllővármegye is.

Este 7 órakor az E. M. K. E. e legújabb és nagy jövőjű alkotásának öröme színelőadás volt a nemzeti színházban az E. M. K. E. javára.

## A „Rudolf“-kórház közgyűlése.

Kézdi-Vásárhely, 1891. jan. 11.

A veres kereszt főlk közgyűlése után következő azonnal a Kézdi-Vásárhely városi és vidéki „Rudolf“-kórház közgyűlése, melyet elnök Bárd Szentkereszty Stephanie ö méltósága egy eszmegazdag, a kórházi élet fejlődését röviden feltüntető s a további kitértő munkásságra felhívó beszéddel nyitott meg. Az éljenzéssel fogadott szép és meghatározó elnöki megnyitó egyhangulag jegyzőkönyvre vétetni határozatott, hogy ama szép és magasztos eszméket a jövő nemzedék is olvashassa s tanulhasson, okulhasson belőle.

Erdélyi Károly f. népisk. igazgató, ki ez intézetnek is bölcsőkorá óta munkása s buzgó titkára, mivel a kórház életéről az igazgató gondnok, orvos és a bizottságok kimerítő jelentést terjesztettek elő, titkári jelentést nem olvasott fel.

Dobay János rendőrkapitány, igazgató gondnok, a kórház múlt évi működéséről kimerítő jelentést olvasott fel, melyet jövő számunkban fogunk közölni.

Dr. Sinkovics Ignác lovag, kórházi főorvos ur jelentése teljes tájékozást nyújtott arról, hogy hány beteg, minő betegségben és mily eredménynyel ápolatott a kórházban. Az eredmény fényesen igazolja, hogy e tekintetben sem marad fenn semmi kívánni való.

Hogy mennyire szükséges e kórház vidékünkön, bizonyítja az a körülmény, hogy a lefolyt 1890. évben is 265 beteg ápolatott az intézetben. Ezek közül 32 kézdívásárhelyi és 233 vidéki volt. Noha

nézve 172 férfi és 93 nő. Felgyógyult 261, meghalt összesen 4.

Nem késett a kórház a derék főorvosnak önfeláldozó, pontos és lelkiismeretes munkásságáért elismerő köszönetét kifejezni ki.

Kovács Károly kereskedő pénztáros jelentéséből arról győződhetett meg mindenki, hogy a mily áldásdus a kórház élete a szenvedő emberiségre, oly nagy mértékben kíséri az ég áldása.

A semmiből keletkezett kórház ma már 35.170 frt 93 kr alapvagyonnal bír. Ha van érdemük az áldozatkész alapítóknak, fáradságtalan, lángbuzgalmu elnököknek ez alap összehozásában, bizonyára nem kevesebb az önzetlen pénztárosé, ki minden díj nélkül áldozza fel szabad idejét arra, hogy a kórház vagyonát rendesen, pontosan és lelkiismeretesen kezelje. Sok ily derék egyént városunk közügyeinek, s akkor nem félhetünk még az ellenséges indulatu áramlatoktól sem.

A számvizsgáló bizottság jelentése örömmel bizonyította, hogy a kórház anyagi ügyei tisztán, rendben folynak. Jövőre nézve a számvizsgálat keresztülvitelére Kovács Dániel városi pénztárnok elnöke alatt Ambrus Albert, ifj. Tóth István, Benkő Gyula és Kölönte Mózes kérték fel.

Az 1891. évi költségeloirányzat elfogadása után Baló László gazdagondnok részletes jelentést terjesztett be a kórház tárgyainak állapotáról. A gazdagondnok ur nem csak a felszerelési tárgyak, az élelmezés ellenőrzésével tesz kitűnő szolgálatot a kórháznak, hanem az évi szükségletek beszerzését is oly takarékosan, gondosan végzi, hogy a kórház alapitókájának rohamos emelkedése neki is nagy mértékben köszönhető. A közgyűlés kedves kötelességét teljesítette akkor, midőn Baló Lászlónak önzetlen fáradozásaiért jegyzőkönyvi elismerést szavazott.

Hogy keresztényi szeretet vezérli minden munkásságát a kórházalapítóknak, bizonyítja azon dicsekre nem szoruló tettük, hogy több fizetni képtelen szegény vidéki egyén ápolási díját ezuttal is elengedték s törülni rendelték.

A jótékonyágban kifogyhatatlan elnök Baróné ezuttal is 41 frt 75 krt adományozott a kórházi alap növelésére, mit a közgyűlés hálás elismeréssel és éljenzéssel vett tudomásul.

Hogy a kórház anyagi ügyei évközben is szükség szerint rendezhetők, esetleg minél jövedelmezőbb és biztosan elhelyezhetők legyenek, alkíttatott egy vagyonkezelő bizottság. Tagjai: Dr. Bánffy Zsigmond, K. Császár József, ifj. Jakab István, ifj. Kupán József, Kovács Károly, ifj. Dobay János, dr. Balogh Vendel.

A kórházi ügyészi állásról Dr. Pethő József egészségi okokból lemondván, helyébe dr. Bánffy Zsigmond választotta meg. Dr. Pethő József volt ügyész ügybuzgóságaért, a kórházzal szemben tanúsított humanus és lelkiismeretes eljárásáért tiszteletbeli ügyésznek választottott.

A kórház iránt tanúsított szíves jószáguk elismerésül tiszteletbeli ügyészekké meg lettek választva dr. Balogh Vendel és dr. Szacsavay Gyula.

A gazdag tárgysorozat kimerítése után mindenki egyet gondolt, együtt érzett, midőn a fenkölt szellemű Baróné, városunk diszpolgárnőjét s humanus intézeteink megalapítóját, jelenlevő Irén bárónő testvérével együtt lelkesülten megéljenezte és őszintén kívánta, hogy a szenvedő emberiség javára, székelv fajunk büszkeségére boldogul és megelégedetten igen soká éljenek! xxx.

#### Elnöki megnyitó.

Tisztelt Közgyűlés!

Két éve telt el annak, hogy körülményeim megátoltak ez évi rendes közgyűlésére, habár a múlt évben a távolból szellemileg körökben voltam is, annak elő- és utómunkálataiban részt vettem.

A visszatekintés a „Rudolf“-kórház életére mindnyájunknak örömdetes lehet, mert — hála a Mindenható segítő kegyelmének, ki azt keletkezése óta bő áldásában részesítette — évről évre anyagilag és szellemileg akként fejlődött, hogy hat évi fennállása után ma már méltó büszkeséggel képezheti a városnak.

A kórházat méltán nevezhetjük szerencse-gyermekeknek, mert mindent, mit érdekében kezdeményeztünk, a legnagyobb siker koronázott. Adja Isten, hogy jövőre is úgy legyen! Megindítva a mozgalmat a kórház létesítésére, megkezdettük a gyűjtéseket; azonban sajnosan tapasztaltuk, hogy több helyi jótékony intézet már annyira igénybe vette a nemes szívek áldozatkészségét, hogy a kórházat ezekből fenntartani lehetetlen. Évekig küzdöttünk és tűnődöttünk tervünk mikénti keresztülvitelén, midőn egyszerre az Egek ura eloszlattva a fejünk feletti sötét felhőket, azokat égi világossággá változtatta, s mintha csak szózatként hangoztatta volna felénk az országos vörös kereszt egyletteli szövetségének eszméjét és annak segélyezése által kórházunk létesítését. Mily véghetlen hálával tartozunk a teremő nagy áldásáért s mennyire le vagyunk kötelezve az országos vörös kereszt egyletnek, melynek évi segélyezése nélkül a kórház megnyitása lehetetlen lett volna, mintán akkor csak pár száz forint tőkével rendelkezünk! A szerencse kereké megint mosolyogva fordult kórházunk felé, midőn az államsorsjátékból egyszerre 20,000 forint jutott. Ez oly óriási lépés anyagi haladásában, minőt vajmi kevés intézet képes felmutatni.

Kézdi-Vásárhely követésre méltó gondolkozásu lakossága meghozta a kórház javára különböző áldozatait. Támogatva lettünk az ország különböző vidékeiről s néhai Bujánovics Jánosné alapítványából 1000 frtot nyert kórházunk, mit nagymélt. Tiszta Kálmáné, városunk diszpolgárnője nagymérvű befolyásának köszönhetünk. A rendkívüli anyagi eredményekhez párosult a kórháznak szellemi fejlődése is, mely kezdetétől fogva a legkielegítőbb volt. Dr. Sinkovics Ignác, a Ferencz József rend lovagja, kórházi orvos, szakképzett, lelkiismeretes gyógykezelése következtében a betegek száma mind növekedett, kik a kórháznál emberbaráti bánásmód, jó ellátás, rend és tisztaságban részesültek, a mi megszüntette azon ellenszenvet, melylyel a nép a kórházak ellen rendszeren viseltetik.

Tapasztalva az árva és menháznaál a vagyonkezelő bizottság üdvös és célszerű működését, felvettem a mai közgyűlés tárgysorozatába a kórház részére ezen vagyonkezelő bizottság megválasztását, melynek hű őrzés és gyümölcsösztetés végett adjuk át a legrendezettebben a kórházunk 35,178 frt 93 kr vagyonát, szívéből obajtvá, hogy az kezelésük alatt megsokszorozódjék. Miután a felelősség első sorban és mindennek felett engem terhelt, erkölcsi kötelességemnek ismertem a t. vagyonkezelő bizottságra átruházni azt, miután szent meggyőződéseim, hogy bármily lelkiismeretesek egyesek, a közvagyon kezelésére csak testületek vannak hivatva, a milyennek a vagyonkezelő bizottságot is tartom. Mi természetesebb, mint hogy egyesítve minden irányban az erőket, biztosabban és jobban meg lehet őrizni a legdrágább kincset: a közvagyon, melynek minden állíréért az adakozókkal szemben szigorú kötelezettséget vállaltunk, mint arra egyesek minden igyekezet mellett képesek lehetnek.

Mielőtt beszédemet bezárnám, indíttatva érzem magamat a közgyűlés, valamint a magam nevében leghálásabban köszönetünknek kifejezést adni a kórház nagyérdemű tisztviselőinek ügybuzgó, szorgalmas működésükért. A munkának oroszlánrésze dr. Sinkovics Ignácot illeti. Fogadja tehát első sorban ő elismerő köszönetünket, valamint fia dr. Sinkovics Aurél, ki díjmentesen szíveskedik a kórház megnyitása óta a műtétéknél segédkezni. Tiszt. Székely János igazgató-gondnok, Baló László gazdagondnok s ellenőr, Erdélyi Károly titkár, tiszt. Kovács István és Vajna Károly jegyzők, Kovács Károly pénztáros, dr. Pethő József ügyész egyenkint és együttesen méltók az utókor hálás elismerésére, élő szobrokat emelvén maguknak emberbaráti nemes cselekedeteik által, melyeket sem az idő, sem az elemek meg nem semmisíthetnek, mert azok ég felé emelkednek, a hol pedig nincs enyészet, hanem örök élet és tökély.

Azon benső fohászszal nyitom meg a „Rudolf“-kórházunk mai közgyűlését, hogy a mindenható, ki csodaszéppé segítette, kísérje jövőre is áldá-

sával, áldja meg kitartással és munkakedvvel tisztviselőit, hogy kórházunk mintaképe legyen a valódi humanitásnak, és azok, kik hajlékában szenvedéseikben enyhülést, halálos betegsükből felgyógyulást nyernek, ezáltal lelkeik is a bánattól megtisztulva, érezzék Istennek áldó kezét, kinek dicséret és dicsőség mindenért!

#### A kereskedő-ifjak társulatának közgyűlése.

Kézdi-Vásárhely, 1891. jan. 15.

A városunkban alakult önképző körök közül egy sem mutat fel — az időnek tekintetbe vételével — oly rohamos haladást, mint a kereskedő-ifjak társulata. A haladni vágyó, tetterős egyesület megmutatta, hogy a siker nem a tagok nagy számától, hanem azok ügybuzgóságától függ.

Alig pár éve annak, hogy a társulat 25–30 taggal megalakult s ma már szép berendezett helyiséggel, könyvtárral, zene- és dalkörrel s hozzá még lángbuzgalommal, a hasonló egyleteket felülmúló alapvagyonnal bír. Nem hiába kereskedők, mert úgy költenek, hogy jusszon is, maradjon is.

A mit tesznek, jól megfontolva, körültekintéssel, előrelátással teszik, és még az irigység sem tagadhatja meg tőlük, hogy szépen haladnak rendeltetésük célja felé.

Erről győződtem meg az ifjuság folyó év és hó 11-én tartott közgyűlésében. De helyettem beszéljenek a ténylek s lássuk beigazolvá a közmondás ezen szavait: „Solet sequi laus, quum viam fecerit labor.“ A száraz igazságot sorolom fel, hogy abból a nyájas olvasó önmaga vonhassa le a bírálatot.

A társulat tagjai teljes számban és ünnepi díszben jelentek meg reudes helyiségük olvasótermében. A gyűlést Fejér Antal kereskedő, a társulat derék elnöke, egy csinos, a körülményeket ecsetelő, együttes, kitartó munkásságra serkentő beszéddel nyitotta meg. Az éljenzéssel fogadott beszéd jegyzőkönyvre vétetni határozatott.

Wertán István társulati titkár kiváló rendszerrel összeállított jelentésében híven sorolta fel a múlt év eseményeit, a társulat beléletében előfordult örömdetes és szomorú körülményeket, a tagok munkásságát s a tett haladást szellemi és anyagi téren.

A titkári jelentés csinos és szakszerű összeállításáért, valamint az év folytán kifejtett sokoldalú munkásságért közgyűlés elismerést szavazott titkárnak s a jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvre vétetni határozta.

Szomoruan jelentette be elnök, hogy az egylet ügybuzgó alelnöke és dalkörének vezetője Rákosi József állásáról fűlbaja miatt lemondott, pénztárosa Császár Dávid és egykori titkára Fejér János évközben meghaltak.

Rákosi József alelnök lemondását mély sajnálattal vette tudomásul a gyűlés, és az egylet érdekében kifejtett önzetlen munkásságáért jegyzőkönyvi elismerést szavazott. Az elhunyt tagtársak emlékét jegyzőkönyvileg örökíté meg, s mely részvétét átiratban is kifejezni határozta a gyászoló család előtt.

Wertán Béni helyettes pénztáros részletes jelentést terjesztett elő az egylet jövedelméről és kiadásáról. Bándy István, mint a számvizsgáló bizottság elnöke, a dolgok állásáról pénztárossal azonos előterjesztést tett, mit a közgyűlés forró köszönetének nyilvánítása mellett vett tudomásul.

Az egylet készpénz vagyona, a könyveket, butorokat, biliardot nem számítva, 1912 frt 94 kr, mely takarékpénztárralag kezelte. Az 1891. évi költségvetése egyhangulag elfogadott s az ifju egylet rendes kiadásain kívül 150 frtot fog könyvek bevásárlására fordítani. Ha így halad, rövid idő múlva a nagy kaszinót túlhaladja s előbb lesz saját helyisége, mint a már 50 éves kaszinónak.

Elnök örömmel jelentette be, hogy Dávid Antal kereskedő ur 25 frttal, Császár Lukács kereskedő ur szintén 25 frttal, Dávid fia emlékére, az egylet alapító tagjai lettek. Hálás köszönettel vétett tudomásul.

Elnök, mintán a közgyűlés elhatározta, hogy az alapszabályok módosításáig is, az egylet tisztviselőit 3 évre választja, kijelenti, hogy a mai napon

társainak ténykedési ideje. Ugy a maga, mint tisztviselők neveiben megköszöni a bizalmat és a szavazatszedő bizottságot Sebők József elnöklété alatt kiküldve, állásáról lemond és kéri a tagokat, hogy szavazó-czédulájukat a kinevezett bizottsághoz 15 perc alatt adják be s addig a gyűlést felfüggeszti.

A lemondott tisztviselőknek általános lelkesedéssel elismerő köszönet szavaztatott a társulat ügyeinek buzgó és eredményes vezetéséért, a tagokkal szemben tanúsított loyális eljárásáért.

A 15 perc letelte után a bizottság bevégezvén munkáját, elnök a gyűlést megnyitja s bizottsági elnök Sebők József a következő jelentést terjeszti be.

Általános szavazattöbbséggel megválasztottak: elnök Fejér Antal kereskedő, alelnök Kiss Károly tanár, titkár Wertán István, pénztárnok Wertán Béni, ellenőr Bándy István, házaugy Dávid Gyula kereskedő urak. Könyvtáros Nagy József tanácsírnok. Választmányi tagok: Hamar Zoltán Varga Vilmos, Szenkovics Jenő, Császár Gergely, Alberti Albert, Dávid János, Török Lajos, Baka Mihály. Póttagok: Dávid Antal és Sebők József. Számvizsgálók: ifj. Jancsó Mózes, Baka Albert és Erdei Béla.

Kiss Károly tanár a gyűlésen nem lévén jelen, bizottság által meghivatván, a bizalmi állást elfogadta és megígérte az egyet céljainak támogatását és előmozdítását.

Végül Fejér Antal, a közszeretben álló elnök, kinek az egyesület lételet és virágzását köszönheti, meleg hangú beszédet intézett a tagtársakhoz s a bizalmat megköszönve, a maga és tisztviselők neveiben elfogadva, a gyűlést bezárta.

A gyűlés korrektsége, érdekes volta felülmúl minden várakozást. Bár a régi czéhek és ipartársulatok is ily haladást tűntetnének fel, úgy nem félünk a kivándorlástól.

xxx.

## T a n ü g y.

### Emlékirat

Háromszék vármegye által, dajka-képző tanfolyammal kapcsolatos kisdédóvóképezde fölállítást tárgyában.

(Hatálykai Pótsa József főispán előterjesztő Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő.)

(Vége.)

Allapítsuk első sorban meg a szükségletet. Következő helyiségek volnának rendelkezésre bocsátandók: 2 tanterem, 2 tanári szoba (iroda és szertár); egy szolga- és egy dajkalakás; a minta-óvó lakása és minta-óvoda 2 terme; a segéd-tanítónő szobája, 40 növendék benlakására 2-3 terem, fürdő és 1 betegszoba; udvarterek, kertek; végül lehetőleg az igazgatói lak: 3 szoba stb. A kiadások pedig mérsékelt számítással ezek lennének:

a) igazgató (igazgatónő) javadalma 1200 forint, lakás és fa; b) rendes tanár (tanítónő) javadalma 1000 forint; c) rendes tanár (tanítónő) lakbéré 150 forint; d) segéd-tanítónő javadalma 600 forint, lakás és fa; e) gyakorló minta-óvó (óvónő) 700 forint, lakás és fa; f) orvos (és egészségügyi tanára) tiszteletdíja 300 forint; g) dajka bére 200 forint, lakás és fa; h) szolga bére 200 forint, lakás és fa; i) 40 növendék (és a felügyelő igazgatónő, vagy rendes, esetleg segéd-tanítónő) ellátása 4000 forint, k) házbér mintegy 400 forint; l) vegyes kiadások mintegy 250 forint, összesen 9000 forint o. é. és a kellő mennyiségű tüzifa.

Az intézet és minta-óvodájának elhelyezése ideiglenesen ekként történhetnék. Az ősi Daczó-birtok hatalmas belterülete városunk fejlődésének eddig gátvetője volt, jövőben pedig előmozdítására van hivatva. A „Bákház“, meg a női-páriskola és székely szövőgyár települ szolgáló „Curia“ mentén szép házcsoporthoz sorakozhatik még a téren s a folytatásul szolgáló utcában. A szék területre zsúfolva városnak erre terjedését maga a város közönsége, érdeke is kívánja, mert a sok ház-hely a város tulajdona, és ez csak beépítés esetén fog jövedelmezni. A városnak tehát jó szolgálatot teendő képeznéknek, a minta-óvodának és a most bérházban szorongó párhuzamos elemi iskolának e helyütt berendezése, mert ily közintézetek kör-

nyéke könnyen és hamar benépesíthető a város által felépítendő bérházak lakóival s így a város telkeit gazdagon jövedelmezővé teendő, egyszerűen pedig megoldja a lakásszükségnek már égetővé vált kérdését.

A kisdédóvási törvény 11. és 14. §-ának rendelkezéséhez és az indoklásban határozottan kifejezett célzatához képest feltétlenül köteles S. Szent-György város mintaszerűen berendezett kisdédóvó intézetet állítani és tartani fenn; a törvény ide vonatkozó rendelkezésének indoklása szerint „ugyanis biztosítani kell, hogy minden vármegyében legalább egy mintaintézet legyen, a hol egyszerűen a 11. §-ban megkívánt vizsgát a dajkák is letehessek.“ Városunk a minta-óvodát sehol jobban el nem helyezhetné, mint a Bákház és a Daczó-curia közt fekvő pusztatérben, melyre kö, messz és faanyagának bőségben léte mellett igen csekély költséggel építhetjük igazán mintaszerű óvodát és minta-óvó-ot. Ez az ugyanis kötelezett városi mintaintézet szolgálhatna központjául a kisdédóvó-képezdének. A közvetlen mellette fekvő Bákház kibérleendő lenne a tanterem, tanári szobák, szolgakakás és esetleg az igazgatói lak céljaira. Az internátus pedig a Háromszéki Székely Házipar Egyesület nélkülözhető épületezéiben s az élelmezés akár a női-páriskola konyhájáról volna berendezhető; semmi kétség, hogy a székely leánynevelés kitűnő felkarolója, lelkes házipar-egyesületünk örömmel támogatná a leánynevelés másik hasznos intézetét, képezdénket. Így a három épület kerti ajtajain át egyenes összeköttetésbe hozható telep a legcélszerűbb és leg-egészségesebb elhelyezését biztosítaná kisdédóvó-képezdénknél.

A szükséglet fedezésére szolgálóknak: a) 60 növendék tandíja 600 forint; b) 40 növendék ellátási díja 4000 forint; c) 30 dajka tanfolyami díja 150 forint; d) 40 fizető kisdédó után havi díjból 120 forint; e) Háromszék-vármegye évi járuléka 1000 forint; f) S. Szentgyörgy város évi járuléka 1000 forint; g) remélhető államsegély 2000 forint; összesen 8970 forint.

A szükséglethez képest mutatkozó 130 forint, esetleg a még fölmerülő többkiadás ismét a vármegye, vagy a magas kormány által adandó segélyből fedeztetésre várna; míg az összes szükséglet tüzfát minden nagyobb áldozat nélkül megadhatná tisztítást igénylő erdeiből a város, melynek ily nagy tanintézet úgy is tetemes pénzforgalommal nagy hasznára lesz.

Az első berendezés 1000-1500 forintját méltán kérhetnők az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesülettől, a netán mutatkozó szükséghez képest állandó évi segélyt is biztosíthatna a „székely kitelepítés“ ez üdvös intézetére. Az erdélyi közművelődésnek egyik hatalmas tényezője fog a székely kisdédóvó-képezde lenni: közös nemzeti missziójuk közös támogatással könnyebben lesz betölthető.

Irák-e többet? Csak még egy körülményt kell figyelembe ajánlanom: hogy ez intézet létesítése nemcsak a letelt idők elmosztásánál, hanem a kisdédóvó-törvény alkotásával fölpezsdült, versenyre kelő közérdeklődésnél fogva is fölötte sürgős. Éppen mert a magunk erején nem vagyunk képesek ez intézetet fölállítani s fenntartani és mert kisdédóvó óvása s leányaink jövőjének biztosítása nem tűr habozást, halogatást: a kezdeményező lépéseket azonnal meg kell tennünk.

Ebben a meggyőződésben bátor vagyok Méltóságos Főispán Urnak és általa a vármegye tekintetes közönségének kegyességébe ajánlani az általam illetékesen föl nem vehető és megoldásra éppen nem vezethető eszmét. Méltóságod a székely érdekeknek, azok közt első sorban a székely művelődési intézeteknek lánglelkű, bölcsen vezérlő apostola. Mint a vármegye kormányzójának oka is van, módja is van megragadni a kínálkozó legalkalmasabb időben a kezdeményezést, s azzal a széki-nyírdet egy új kulturintézmény áldásához juttatni. Kegyeskedjék magáéva tenni a jó ügyet, és bármi irányban mutatkozó szükség esetén rendelkezni szolgálatkészséggel, minek fölajánlását hivatalos állásomnál, de a kisdédóvós ügynek két év-tized óta buzgó tanulmányozásánál és művelésnél fogva is kötelességemnek ismertem.

## Csikből.

A napokban utam volt Csikmegyébe. A megye székvárosában, Csik-Szeredában, éppen azon napon (szombaton), midőn oda érkeztem, műkedvelői előadás volt. Magam is műkedvelő lévén s így barátja lévén minden szépnek és jónak, kaptam az alkalmon s megnéztem a csikszeredai műkedvelők előadását.

A „Buborékok“, Csiky Gergely e kitűnő vigjátéka, került színre. A ki ismeri a darabot, méltán elbámulhat azon, hogy műkedvelők annak előadására vállalkoztak, lévén abban olyan szerepek, melyek még gyakorlott színészeket is kemény próbára tesznek. S ennek dacára mondhatom, hogy a csikszeredai műkedvelők produkáltak egy olyan sikerült előadást, hogy feledtem a szereplők műkedvelői voltát. De térjünk át az egyes szereplőkre. — A nők közül Lakatos Mihálynének jutott a legnagyobb szerep (Szidónia), s mondhatom, hogy az méltó kezekben is volt, mert oly talpraesetten állította a nézők elé Szidónia alakját, a mint azt a költő kigondolta. Nagy színpadi jártasságnak és kiváló tehetségnek adta jelét Pap Györgyné (ösv. Sereczkyné). Játékáról jellemzésül csak annyit mondok, hogy egyes helyeken az ország legelső színházának egyik kitűnő művésznőjét juttatta eszünkbe. Sprencz Helénról (Málvin) szintén csak jól mondhatunk; pompás játékkal ő is általános tetszést aratott. Hasonlóképpen az elismerés hangján kell megemlékeznem Szász Ilonkáról is (Gizella), ki nemcsak játékkal, hanem kedves, megnyerő modorával és bájos megjelenésével is hódított. Valóban elragadó jelenség volt. Biális Akosné szintén jól megfelelt feladatának Szeráfiu nehez, de hálás szerepében. Nemkülönbözött Gál Margit és Peitel Mariska is nagyban járultak az előadás sikeréhez.

A férfiak közül első helyen kell megemlékeznem Sprencz Györgyről (Solmay Ignác), ki — dacára annak, hogy mást helyettesített s nagy szerepére csak az előadás előtt két nappal kezdett készülni — kitűnően megfelelt feladatának. Az a helyes felfogás, műérzés, melyet nála tapasztaltam, még professzionátus színiéssznél is számot tenne. Töröl-metszett, eredeti Morosán Demetert mutatott be Darvas Lajos. Még most is önkéntelenül erőt vesz rajtam a nevetés, ha rá gondolok, oly jóízű volt a humor. Lakatos Mihály sikerülten alakította Rábay Miklóst. Jó a szerep is, de jó kezében is volt az nála. Pakot Lajosról (Tamás) ugyanezt mondhatjuk. Pompás alak volt Péter Árpád is, ki nem közönséges tehetségnek adta tanújeleit Chupor Aladár alakításával. Kozma István (Béla), bár nem az ő szerepkörébe tartozó szerepet játszott, mégis teljes sikert aratott. Dicsőreget érdemelnek a kisebb szerepekben Sprencz Arthur, Darkó Aron, György Ignác és Sprencz Rudolf.

Mulasztást követnék el azonban, ha meg nem emlékeznék a rendezőről, mely tisztet Gözsi A. töltötte be nagy ügyességgel, jártassággal és ügybuzgósággal, miért teljes elismerést érdemel. Az a sok taps, mely a szép számban jelen volt közönség soraiban elhangzott, őt is illette, mert a szereplők ügybuzgóságán kívül neki köszönhető az elért szép siker.

A derék műkedvelő-egyesületnek az volt a 45-dik előadása. Kívánjuk, hogy érje meg a 100-adikat s a 200-adikat is, s haladjon mindig azon a jó úton, melyen most halad.

Gyergyóban is dolgom lévén, Gy.-Szentmiklóson szintén végignéztam egy előadást a színészek-től. Zoltán Gyula társulata adta elő „Violát“ jó előadásban. A társulat jó, feladatának megfelelő, de úgy látszik, hogy igyekezete hajótörést szenved a közönség részvétlenségén. Pedig az a társulat jobb sorsra érdemes. Gyergyó-Szentmiklósnak van akkora intelligenciája, hogy egy kis pártolás mellett néhány hétig jól megélhetne ott egy kis társulat. Mi lehet tehát az oka, hogy az a derék kis társulat alig bir ottan megélni?

Egy átutazó műkedvelő.

## Különfélék.

— Időjárásunk. Végre kaptunk mi is egy kis havat. A java lehullt Olaszországban s nekünk csak a maradék jutott, de a kevéssel is meg kell elégednünk; legalább van egy kis szánut, mely nélkül a háromszéki tél nem sokat ér. Hidegben már nincs fogyatkozásunk, a rettenetes északi szelektől rendesen dermesztő hidegek követik. A hőmérő némely napokon 18 R°-ra is leszáll.

— Hymen. Fejér Árpád haralyi tekintélyes fiatal földbirtokos folyó hó 18 án tartja esküvőjét Alcsernátonban ösv. Jánosy Lajosné kedves leányával, Jolán kisasszonynyal. Áldást kívánunk e szép frigyre!

— Fagyott ember. Mult pénteken éjjel 10 óra tájban egy kézdivásárhelyi ember Csernáton felől

jöve, az utszálen egy félíg megfagyott embert talált. Felvette szekerére s behozta a rendőrségre, mely még azon éjjel beszállította a „Rudolf“-kórházhoz. A gyorsan alkalmazott orvosi segély megmentette a haláltól, már egészen jobban van. A megfagyott ember neve teleki György Sándor.

— **Meghívás.** A kézdivásárhelyi olvasó-egyesület folyó évi január hó 25-én d. u. 4 órakor az egyesület helyiségében közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívattak. Székely János elnök. Ny. Jancsó Gejza jegyző.

— **Nyilvános köszönet.** A magyar vöröskereszt eszmájének megtestesítése és gyakorlati irányban való haladása szép lendületnek indult megyénk Kézdi-járáásában, hol névszerint: Sósmezőn, Bereczkben, Osdolán és Karatánán szép számú tagok számlálása mellett megalakultak a k. vásárhelyi választmány ügykörébe tartozással a fiókegyletek. A vöröskereszt eszmájének ismertetése és népszerűsítésében hazafias és emberbaráti kötelességet teljesített, midőn a nevezett fióknak megalakításában hathatós közreműködést szíveskedett tanusítani a Kézdi-járáás főszolgabírája nagyságos Gábor Péter Úr, kinek kifejtett buzgalmaért, fáradhatlan tevékenységéért s másokat is résztvevő tevékenységre indító példás közreműködéséért Kézdi-Vásárhely s vidéki választmányunk nevében kedves kötelességnek tartjuk a nyilvánosság terén is hálás köszönetet mondani. Kézdi-Vásárhelyt, 1891. január 14-én Br. Szentkeresztly Stephanie elnök. Baló László jegyző.

### Piaczi árak

Kézdi-Vásárhelyt, január 15-én.

|                    |                  |             |
|--------------------|------------------|-------------|
| Buza (tisztza)     | hektőliterenkint | 5 frt 90 kr |
| „ (elegy)          | „                | — frt — kr  |
| Rozs (tisztza)     | „                | 3 frt 60 kr |
| Rozs (elegy)       | hektőliterenkint | 3 frt 40 kr |
| Arpa (tisztza)     | „                | — frt — kr  |
| Arpa (elegy)       | „                | — frt — kr  |
| Zab                | „                | 2 frt 20 kr |
| Törökbuza          | „                | 4 frt 40 kr |
| Kása (köles)       | „                | 8 frt 50 kr |
| „ (árpa)           | „                | 16 frt — kr |
| Borsó              | „                | 4 frt 80 kr |
| Lencse             | „                | 8 frt — kr  |
| Fuszulyka          | „                | 5 frt — kr  |
| Pityóka (legszebb) | „                | 1 frt 20 kr |
| Marhahús           | kilogr.-kint     | — frt 32 kr |
| Disznóhús          | „                | — frt 40 kr |
| Juh-hús            | „                | — frt 24 kr |
| Szalonna           | „                | — frt 75 kr |
| Faggyu (nyers)     | „                | — frt 44 kr |

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén

1890. január hó 16-án.

|                                        |        |
|----------------------------------------|--------|
| Magyar aranyjárdék 6%                  | —      |
| Magyar aranyjárdék 4%                  | 103.80 |
| Magy. papirjárdék 5%                   | 101.10 |
| Magyar vasúti kölcsön                  | —      |
| M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.  | —      |
| M. keleti vasúti államköt. II. kibocs. | —      |
| M. keleti vasúti államköt. III.        | 111.—  |
| Magyar földterhermentesítéskötvény     | —      |
| Osztrák járdék ezüstben                | 999.—  |
| Osztrák járdék aranyban                | 106.—  |
| 1860. államsorsjegyek                  | 137.50 |
| Magyar hitelbank részvény              | 352.—  |
| Osztrák járdék papirban                | 87.75  |
| Osztrák-magyar bank részvény           | 962.—  |
| Ezüst                                  | —      |
| Cs. és kir. arany                      | 5.39   |
| 20 frankos arany                       | 9.03   |
| Német birodalmi márká                  | 56.10  |
| London (2 havi váltókért)              | 114.—  |
| 20 márká arany                         | 11.20  |

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos  
Ifj. Dobay János.

### Nyílt tér.\*

#### Féltett selyemszövetek,

25%, 33 $\frac{1}{3}$ % és 50%-kal olcsóbban az eredeti áránál. Öltöny és méter-számra bérmentve és vámmentesen, küld **G. Henneberg** es. és kir. udvari szállító selyem gyári rak-tára **Zürichben**. Minták bérmentve. Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasz-tandó.

\* E rovatban a jelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

## Hirdetések.

Sz. 5860/1890.

polg.

### Hirdetmény.

A Málnás községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 11-ének d. e. 9 órájára a kir. törvényszékhez Elekes Béla bíró hivatal-szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi december hó 30-án.

Ponori Sándor,  
elnök.

Páll Venczel,  
jegyző.

Sz. 5986/1890.

polg.

### Hirdetmény.

A Miklósvár községben gyakorolt italmérési-jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 11-ének d. e. 9 órájára a kir. törvényszékhez Elekes Béla kir. törvényszéki bíró hivatal-szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezen-nel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi december hó 30-án.

Ponori Sándor,  
elnök.

Páll Venczel,  
jegyző.

Sz. 6348/1890

polg.

### Hirdetmény.

A Feltorja községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 12-ének d. e. 9 órájára a királyi törvényszékhez Vajna Dénes kir. törvényszéki bíró hivatal-szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi december hó 23-án.

Ponori Sándor,  
elnök.

Páll Venczel,  
jegyző.

Sz. 70. közg.

1890.

### Hirdetmény.

Háromszék vármegye méltóságos főispánjának 28. sz. a. leadott mélyen tisztelt rendelete alapján közhírré teszem, hogy a Sepszi Szent-Györgyön még ez év folyamán megnyitandó fi-árva- és szeretetházba felvétetnek három-

szék megyei illetőségű 6—12 éves, törvényes ágyból született árva fiúk; törvénytelen ágyból született fiúk felvételéről a felügyelő vá-lasztmány intézkedik; ismeretlen származású 6—12 éves fiúk is felvétetnek, a mennyiben megyebeli árvák nem töltenék be időnként az intézetet; oly 6—12 éves fiúk, kik szülőkkel, **január hó 24-ig** bezárólag alattirthoz, mint a tisztújító szék elnökéhez, nyújtják be. Sepszi-Szentgyörgyön, 1891. jan. hó 10-én.

Br. Apor Gábor,  
alispán.

## PÁLYÁZAT.

A kézdivásárhelyi közs. elemi leányiskolánál megüresedett rendes, esetleg segéd-tanító-női állásra pályázat nyitattik. Előbbivel 400 frt fizetés és 100 frt lakbér, utóbbival 300 frt fizetés és 100 frt lakbér van összekötve. Pályázati határidő: **1891. január 28.** A kellően felszerelt folyamodványok alattirt iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Kézdi Vásárhelyen, 1891. jan. 11.

Kovács István,  
isk. széki elnök.

## Társ kerestetik

egy nagy vidékkel bíró, igen élénk forgalmu székely városban levő vegyes kereskedéshez. Az üzlet-helyiség minden tekintetben a mostani kornak megfelelőleg van berendezve a piactér legélénkebb pontján. Befektetésül kívántatik 4000 frt. Czim a kiadóhivatalban.

## Hirdetmény.

A tisztelt szeszgyáros uraknak kedvező alkalmi vétel kínálkozik, a mennyiben a Gr. Mikes-féle uradalomban Zabolán 10 darab hizott ökor eladó. Bővebbet az uradalmi igazgatóságnál Zabolán.

Sz. 116 — 1890.

k. i.

## Hirdetmény.

A „Székelyföld“ 5. számában megjelent hirdetményt, minthogy a fi-árva- és szeretetházba felveendő gyermekeket hivatalosan kell összeírni, felsőbb rendeletre visszavonom.

Kézdi-Vásárhelyt, 1891. január hó 16-án.

Bartók Károly,  
polgármester.